

Zavezniški protinapadi

Trenutno se bijejo najsrditejše bitke med nemškimi in zavezniškimi oklopnimi divizijami severnozahodno od Saint Quentina, katerih namen je preprečiti nemško napredovanje do obale Rokavskega preliva

BERN, 21. maja. Ass. Press, PO POROČILIH, KI PRIHAJAJO TAKO Z ZAVEZNIŠKE KAKOR Z NEMŠKE STRANI V ŠVICO, SE BOJI V SEVERNO-VZHODNI FRANCIJI NADALJUJEJO, VENDAR SE ZDI, DA NISO VEČ TAKO SRDITI, KAKOR SO BILI ZADNJE DNI, RAZEN V ODSEKU SEVERNO-ZAHODNO OD ST. QUENTINA, KJER SE BIJE ŠE DALJE STRAHOVITA ODLOČILNA BITKA MED NEMŠKIMI IN ZAVEZNIŠKIMI MOTORIZIRANIMI DIVIZIJAMI. NAMEN NEMCEV JE TU PREDRETI DO MORJA. NA JUŽNEM KRILU JE NEMŠKA OFENZIVA USTAVLJENA, PRAV TAKO V CENTRU, NA SEVERNEM KRILU SE PA BIJEJO PREMIKAJOČI SE BOJI. NAPREDOVANJE NEMŠKIH OKLOPNIH DIVIZIJ JE NALETELO POVSOD NA ODPOR ZAVEZNIŠKIH OKLOPNIH IN MOTORIZIRANIH DIVIZIJ. NEMCI SO VRGLI TU V NAPAD SKORAJ VSE SVOJE OKLOPNE ČETE. ISTOČASNO POROČAJO DANES, DA SO ZAVEZNIŠKE OKLOPNE DIVIZIJE PRIČELE PRI LA FEREU PROTIOFENZIVO, KATERE NAMEN JE PRESEKATI NEMŠKE KOLONE. V SEVERNOZAHODNI BELGIJI SO NEMŠKE ČETE NAPREDOVALE NA OZEMLJE, KI SO GA ZAVEZNIŠKE ČETE IZPRAZNILE. ZDI SE, DA SE MORA VELIKA BITKA OKLOPNIH IN MOTORIZIRANIH DIVIZIJ V KRATKEM ODLOČITI.

Nemška vojna poročila

BERLIN, 21. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: V Belgiji se nadaljuje zasledovanje zadnjih sovražnikovih patrulj. Reka Dendre je prekoračena in dosežen gornji tok Šelde. Angleške čete se umikajo proti pristaniškim mestom Rokavskega preliva. Pri Maugeureu in Valenciennesu smo odbili polkus francoskih čet, da bi napredovale. Sovražnik je imel pri tem velike izgube. Tu se francoske in belgijske čete po ponesrečenem predornem polkusu umikajo proti zahodu. Južnozahodno od tod so dosegle naše čete bojšče bitke na Sommi leta 1916, in sicer na cesti Cambrai-Peronne. Iz Laona na sever napredujoče oklopne kolone sovražnika smo prisilili k umiku. Vse notranje utrdbе Liègea in Namurja so v naših rokah. Naše letalstvo je dalje uničevalo sovražnikove zveze in koncentracije čet v zaledju. Napadi na sovražna letala so se uspešno nadaljevali. Na belgijsko-holandski obali smo uničili dva sovražna rušilca, torpedovko »Incomprise« in za 15.000 ton transportnih ladij.

Sovražnik je izgubil skupaj 143 letal, mi pa jih pogrešamo 31. Pri sovražnih napadih na zahodno Nemčijo je zopet trpelo civilno prebivalstvo. Edino vojaško torišče, ki je bilo zadeto, je taborišče vojniš ujetnikov.

BERLIN, 21. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: Nemške čete so včeraj zavzele Laon. Na citadeli vihra nemška zastava. Pri napredovanju dalje od Laona smo dosegli prekop Aisne-Oise.

NAGLICA NEMŠKIH OPERACIJ

BERLIN, 21. maja. DNB. Berlinski dopisnik »Associated Pressa« je imel priliko sodelovati v bojih na zahodnem bojišču. Posebno naglašja sistematično delo pionirskih oddelkov in naglost dobave streliva in bencina nemškim frontnim oddelkom. Tempo, s katerim nastopajo zračne sile, se lahko primerja s prvim tornadom. Oprema nemške vojske je najmodernejša, motorizirane jedinice so sposobne premeriti tudi po 100 km na dan.

se z odločnostjo postavili sovražniku v bran. Vojaška strokovnjaka Morris in general Duval pišeta v listih, da se je nemški motorizirani kolonam posrečilo priti do Cambraja in Laona, tu so jih pa Francozi pognali k umiku. Obe mesti sta v zavezniških rokah. Nemška ofenziva splahneva, v Nemčiji že prevla-

duje mnenje, da se je treba pripraviti na pozicijsko vojno. Položaj za zaveznike je trenutno izboljšan. General Weygand je vili četam novega duha; on ni nikoli izgubil bitke. Prešel bo v zgodovino kot eden najbolj vidnih sinov, zvestih svojih domovini.

Zavezniška protiofenziva?

LONDON, 21. maja. Reuter. V poučenih krogih je zbudila vest, ki je dospela v London tekom noči, da so Francozi pričeli z večjim protinapadom pri La Fereu, viš, da gre za akcijo mnogo večjega obsega, kakor to izgleda morda na prvi pogled. Isti krogi se celo sprašujejo, ali ne gre morda že za najavljeno veliko zavezniško protiofenzivo? To sklepajo zlasti po legi kraja, od katerega je protinapad izšel, zlasti pa iz smeri, v katero je naperjen francoski protinapad. Če se namreč ta najnovejša francoska akcija posreči, bo čelo nemškega prodiranja v smeri proti Rokavskemu prelivu odrezano.

no, istočasno bo pritisk zadnjih dni, ki je že ogrožal zavezniške čete v Belgiji, da bi bile odrezane od Francije, prenehal. Akcija, ki se najavlja, podpira prav te čete v Belgiji, ki se zajedajo v omenjeno nemško čelo z nasprotno strani kakor francoske ter s tem te naravnost podpirajo. Pa tudi nemške sile vzhodno od La Fereu, bi bile resno ogrožene, ker bi bil tako razkrit njihov bok. Na tem področju so Nemci že včeraj pretrpeli dva občutna poraza. Prvič so bili vrženi nazaj čez reko Aisno (izg. Eno), drugič pa so pretrpeli poraz pri Montmedyju.

Francoska vojna poročila

PARIZ, 21. maja. Havas. Sinoči so se pri St. Quentinu pridružile francoskim divizijam težkih tankov, še britanske divizije težkih tankov, ki so tako združeno navalile na sovražnika. Vkljub temu polaganju je nemški pritisk pri St. Quentinu še vedno slien. Vendar se v glavnem splošni položaj v teku zadnjih 24 ur kljub nenehajočemu nemškemu pritisku, bistveno ni spremenil.

PARIZ, 21. maja. Havas. Sinočni francoski vojni komunikacijski glas: Strahovita bitka severno in zahodno od St. Quentina še vedno traja. Ponovni nemški napad pri Montmedyju je bil zavrnjen s težkimi izgubami za sovražnika. Na ostalih predelih fronte nič posebnega. Ves dan je trajala velika aktivnost našega letalstva. Naši bombniki so zasipavali s tonami bomb sovražne oklopne kolone ter prizadejali tankovskim oddelkom težke izgube.

GLASOVI PARIŠKEGA TISKA

PARIZ, 21. maja. Havas. Listi poudarjajo, da stavijo francoske čete stalnemu nemškemu pritisku severno od črte Saint Quentin-Laon-Rethel močan odpor. Videti je, da se je nemška sila za enkrat ustavila, ker je zaveznikom uspelo, pregrupirati čete in zaustaviti udarnost nasprotnika. Vojska ima v maršala Petaina in novega vrhovnega poveljnika Weyganda veliko zaupanje, vsi poveljniki so

LONDON, 21. maja. Reuter. Sinočni komunikacijski glas vrhovnega poveljstva britske ekspedicijske vojske se glasi: Odbili smo ponovne sile nemške napade. Zlasti južno od reke Scalf (severnozahodno od St. Quentina) in ob reki Šeldi (zahodno od Bruslja) smo sovražniku, potem ko smo ga odbili, zadali težke izgube. Vzdržali smo te črte, ki teče od severa proti jugu, so britanske in belgijske čete nudile na utrjenih položajih sijajen odpor, zlasti ker so neprestano dohajala ojačanja. Nemški poskus, prodreti to fronto, se ni posrečil.

LONDON, 21. maja. Reuter. Uradno poročilo vrhovnega poveljstva javlja, da so angleške motorizirane divizije odbile nemške napade na belgijskih tleh. Pri tem se je z veliko hrabrostjo izkazala tudi belgijska vojska, ki je uspešno posegla v boje.

NOBENIH RAZPRAV O FRONTI

LONDON, 21. maja. Havas. V uradnih krogih javljajo, da Churchill na seji parlamenta ne bo razpravljaj o dogodkih na fronti.

Načrt operacij je izdelal Hitler sam

Zanimiva izjava maršala Goeringa nemškim novinarjem - Hitler je zavrgel vso staro strategijo - Njegove odločitve so rezultat inspiracije

BERLIN, 21. maja. DNB. Maršal Goering je prispel v Berlin. Zastopnikom tiska je podal izjave, ki so se tikale odgovorov na razna vprašanja iz vseh slojev naroda. Najprej je omenil maršal padalce, ki da so bili že pred leti kot samostojne jedinice dodani letalstvu. Te jedinice so se ustanovile in vežbale pod posebno skrbno kontrolo vodje Hitlerja. Pripadajo nemški oboroženi sili. V tujini so jih poznali že pred vojno, ko so prisostvovali na raznih paradah. Goering je izrazil visoko priznanje pilotom lovcev, padalcem in četam sploh, ki so v zaledju sovražnika junaško nastopile za zmago nemške misli. Kljub vsem težočam in nevarnostim so padalci za trdnjavskimi okopi sovražnika prevzeli iniciativo v svoje roke in izpolnili od vodje rajha dane jim naloge. Nočem tako, kakor moji kolegi v Angliji in Franciji, širiti neverjetne vesti o uspehih letalstva. Naše le-

talstvo vrši svojo dolžnost, svoje uspehe dokazuje z deli, ki so bila posebno junaška ob naskoku na Liège, Namur, Anvers in Maubeuge. Ves načrt, po katerem se sedanje operacije vodijo, je delo samega Hitlerja, prav kakor je bil tudi načrt zasedanja Poljske njegovo delo. Tudi smelost operacij na Norveškem kaže nanj kot na genialnega vojskovodjo. Elitni generali se čudijo, do kakšnih potankosti je vodja Nemčije obveščen o vseh vojnih dogodkih. To je mogoče le vojskovodji, ki je prebil največjo sedanjost vojno, svetovno vojno, na fronti kot navaden vojak. Kot hraber vojak ima izkušnje in pozna potrebe frontnikov. Dobro ve, da proti oklopnim divizijam delujejo sovražni topovi z največjo učinkovitostjo prebojne sile. Ker to ve, je postavil takšne topove v akcijo proti sovražnim tankom. Hitler je sovražnik strategije, ki se vodi iz zaprtih prosto-

rov, daleč od fronte. Je človek prakse. Po praktičnih izkušnjah je nastal sedanji vojni načrt, ki nas je v nekaj dneh dovedel do Aisne in obale. Vodja je izdal takšno povelje, da bi se dosegle najmanjše izgube. To, kar je slutil nemški narod v najtežjih dneh, da bo vodja rajha s svojo genialnostjo vodil tudi vojne operacije, to se je uresničilo. Zato lahko s polnim zaupanjem gledamo v končno zmago.

LONDON, 21. maja. Reuter. Sinoči je dal maršal Goering nemškim novinarjem o načinu nemškega vojskovanja sledeča pojasnila: Nezadržljivost nemškega napada je osebna zasluga in delo vodje nemškega rajha. On je revolucionar v strategiji. Zavrgel je vsa načela klasičnega načina vojskovanja. Njegove zamisli so svojske, njegova odločitve je rezultat njegove nenadne inspiracije, ne pa rezultat dolgotrajnih posvetovanj.

POROČILO GENERALA DUVALA

PARIZ, 21. maja. Havas. General Duval v današnjem »Jouru« opisuje trenutni položaj na francoski fronti in izjavlja, da se Nemcem v zadnjih 24 urah nikjer ni posrečilo kak zlatnejši predor, nasprotno, da je bil sovražnik pri vsakem takem poskusu s težkimi izgubami zanj vržen nazaj. Sinoči smo imeli položaje v St. Quentinu, Cateauju, Cambraju in Péronneju trdno v svojih rokah. V vsem področju med temi kraji, zlasti zahodno od St. Quentina, pa je v teku strahovita bitka naših in sodržniških oklopnih divizij. Imenovanje generala Weyganda za vrhovnega poveljnika je vili četam nov Bogum. Novi poveljnik je bil v svetovni vojni glava generalnega štaba in je znan po hitrih odločitvah in odločilnih pose-
zih.

Za ameriško pomoč zaveznikom

**Ameriška javnost zahteva, naj pošljejo Zedinjene države zaveznikom 10.000 letal
Silno povečanje gradnje bojnih letal — Novo liliputansko letalo**

WASHINGTON, 21. maja. Reuter. Predsednik vojnega odbora v predstavnikiškem domu je imel po radiu govor, v katerem je naglasil, da se velika bitka v Franciji bide tudi za interese USA. Ta vojna grozi, da bi ena velesila zavladovala svetu in morjem, in če ameriški narod noče, da bi bil nekega dne prisiljen, poslati v Evropo svojo mladino na bojišča, naj že zdaj materialno čimbolj podpre zaveznike.

NEWYORK, 21. maja. Reuter. Današnji »New York Sun« prinaša uvodnik izpod peresa bivšega lastnika lista Franka Owerja, ki poziva ameriško vlado, naj zaveznikom nemudoma odpošlje 10.000 letal. To število ter ono, s katerim zavezniki sami razpolagajo, bo zadostno, da se položaj takoj spremeni, ker bodo na ta način zavezniki imeli ogromno premoč v zraku. Čim bi nasprotniku bila ta premoč odvze-

ta, bi bil napram ostali premoči zaveznikov ožez moči. Toda, treba je zaveznikom pošiljati material vseh vrst, ker je njihova industrija po rapidnem razvoju dogodkov deloma ohromljena, odnosno jo je treba z ameriški pošiljatkami razbremeniti. Zaveznikom pa je treba pošiljati tudi podmornice. Čim več bomo zaveznikom poslali, tem preje bo konec strahovitemu klanju, zaključuje list.

WASHINGTON, 21. maja. Včerajšnja konferenca letalskih tovarnarjev je sklenila od vlade priporočeno višino proizvodnje letal, t. j. 50.000, čimprej doseči. Tako je bila sklenjena takojšnja ustanovitev 30 novih letalskih tovarn, od katerih vsaka bo proizvajala po 100 letal na mesec, skupno po 3000. V vseh letalskih tovarnah se bo odslej delalo po 24 ur na dan. V dosedanjih tovarnah se bo tako

produkcija povišala za 75 odstotkov. Tovarna New York Aviation Manufacturing Company je objavila, da bo začela s produkcijo novega tipa letal s stisnjeno obliko motorja, ki se bo namestil v krila. S tem se bo brzina povečala za 15 odstotkov. Senat bo začel danes pospešeno razpravo o novem preračunu za vojno letalstvo, za katero bo uporabljena ogromna vsota od 400 milijonov dolarjev. Vladna pomoč letalski industriji, ki je pretežno v zasebnih rokah, je zagotovljena.

NEW YORK, 21. maja. Havas. Predsednik letalske družbe je izjavil, da se je nekemu Američanu posrečilo skonstruirati liliputansko letalo, težko komaj 600 kilogramov in en meter visoko. Letalo se bo lahko držalo na krilu bombnika, imelo bo močan motor in veliko hitrost.

Egipt je pripravljen za obrambo

**V primeru spopada na Sredozemlju je določena Egiptu silno
važna naloga — Tutankamnova linija — Razorožitev tujcev**

KAHIRA, 21. maja. Exch. Telegraph. Poleg Turčije je Egipt tista država v Sredozemlju, ki bi v primeru razširitve spopada na to področje takoj stopila v vojno na strani zaveznikov. Za ta primer so bile izvršene velike priprave. Poleg domače vojske so zbrane v Egiptu tudi zavezniške enote, predvsem angleške, v egiptskih lukah je pa koncentrirano močno zavezniško brodovje. Na meji proti italijanski Libiji je bila sredi puščave zgrajena tako imenovana Tutankamnova ali Farukova linija. Napad na to linijo bi bil zaradi pu-

ščave izredno riskanten. Prav tako je utrjeno tudi področje Sueza in povsod, zlasti ob obali, so postavljene protiletalske baterije. Te so postavljene tudi v Sudanu in ob meji Abesinije. Odnosaji med Egiptom in zavezniki so pod vlado Ali Maher paše najodličnejši. Egipt je pripravljen in bo igral v primeru vojne na Sredozemlju izredno važno in odločilno ulogo, saj je ključ do Libije, Abesinije in predvsem obramba Sueza. Dalje pa stoji tu na strani zaveznikov tudi Sirija, Palestina, Arabija in Irak.

KAHIRA, 21. maja. Exch. Telegraph. Vojaški guverner Kahirje je odredil, da se morajo takoj izvršiti vse priprave za obrambo Egipta, kakor tudi Sueza. Napetost, ki vlada tu, se kaže posebno v neprestanih konferencah predsednika vlade z vojaškimi strokovnjaki egiptске in zavezniške vojske. Izdana je odredba, po kateri se odvzame vsem tujcem vse orožje. Izvoz deviz je prepovedan. Ljudje, ki potujejo v tujino, smejo vzeti s eboj samo 20 funtov šterlingov.

Italija se je že odločila

RIM, 21. maja. Ass. Press. Italijanski listi poročajo, da se položaj na Sredozemskem morju zaenkrat še ne more presoditi, vendar pa je gotovo, da »se je Italija končno odločila za intervencijo in da se jugovzhodna Evropa v tem primeru ne bo vpletla v spor, temveč bo ostala daleč od sedanjega konflikta.« »Pester Lloyd« meni, da je italijanski zunanji minister grof Ciano jugoslovanskemu poslaniku v Rimu, Hristiću »na odločen način zavrnil trditve, da ima Italija kakšne

napadalne namene proti balkanskim sosedom. Italija da bo tudi v bodoče spoštovala načela sklenjenega prijateljskega pakta iz l. 1937.« Moskvska »Izvestija« pa ugotavlja, da »sedanja vojna v vsakem pogledu presega ono iz l. 1914. Nasprotstva med Anglijo, Francijo in Italijo na Sredozemlju so se poostriala. Po vsem, kar se dogaja, smemo verjeti, da bosta Sredozemlje in Balkan v kratkem polje bodočih vojnih zapletljajev.«

Londonski listi o položaju

LONDON, 21. maja. Reuter. Angleški listi sicer s skrbjo, vendar ne pesimistično premetirajo položaj na francoskem bojišču. Enodušno izražajo zaupanje v Weyganda in Petaina, ki sta v lila novih moči vojakom. Doba iznenadenj je minila; prvi nemški nalet splahneva. Vojaški so se navadili na nemško taktiko in na strašne bitke, kakršnih ne pomni človeška zgodovina. Splošno je prepričanje, da bo Weygand uspel. Človek z Marne, ki je imel odločujočo vlogo tudi v strašni bitki 1918, stopa v ospredje.

BOJNI POLOŽAJ NA NORVEŠKEM

STOCKHOLM, 21. maja. Ass. Press. Po sem dospelih vesteh se boj za Narvik bliža koncu. Upira se samo še majhen del nemških oddelkov. Glavne nemške sile stoje še vedno južno od fjorda Rombak. Pri mestu Bodö so se morali Angleži umakniti, ker so jih Nemci iznenadili z napadom čez gore, odkoder niso pričakovali napada, meneč da je teren absolutno neprehoden. Pričakuje se, da bodo Bodö Nemci v kratkem zasedli. Drugod na Norveškem ni nobenih posebnih dogodkov.

STOCKHOLM, 21. maja. Reuter. Stockholmski listi prinašajo poročila o velikih požarih, ki so v nedeljo ponoči izbruhnili v Bergenu Trondjemu in Stavangerju.

ODLOČNA GRŠKA IZJAVA

ATENE, 21. maja. Havas. Vse vesti o nekaj tajnih političnih pogajanjih med Turčijo in Grčijo, so izmišljene. Turčija in Grčija sta že davno sklenili celo vrsto paktov, ki so tudi bili objavljeni in nimata kaj skrivati pred javnostjo.

PRIJAVLJANJE PROSTOVOLJCEV V AVSTRALIJI

CAMBERRA, 21. maja. Reuter. Po vsej Avstraliji so vesti z zahodne fronte imele ta efekt, da se prostovoljci z vseh strani javljajo zlasti v letalstvu. Angležem se pridružujejo tudi Francozi, Belgijci, Holanci in Skandinavci.

PETROLEJSKI VOD ZASTRAŽEN

BEJRUT, 21. maja. Exch. Telegraph. V Bejrut prihajajo zadnje dni vedno nove čete. Petrolejski vod iz Mosula je povsod zastražen.

Ameriški učenjaki zahtevajo pomoč zaveznikom

WASHINGTON, 21. maja. Stefani. Predsednik Roosevelt je sprejel neko peticijo, v kateri 500 najslavnejših ameriških učenjakov in duševnih delavcev zahteva, da pohite Zedinjene države takoj z vso svojo bojno silo na pomoč zaveznikom. Predsedstvo Zveze trgovskih zbornic je pa poslalo Rooseveltu spomenico, v kateri nastopa proti omenjeni peticiji in zahteva, da ostanejo Zedinjene države še dalje nevtralne in izven sedanje evropske vojne.

Zrtve sedanje vojne

RIM, 21. maja. Stefani. Rimski radio je citiral pisanje berlinskega »Montaga«, ki piše, da so bili na žalost nemški uspehi mogoči samo z izgubami, ki pa niso bile večje kakor one na Marni in Sommi leta 1914. Nemški državni arhiv opisuje te izgube takole: na Marni 160.750 mrtvih, 107.640 izginulih in ujetih ter 453.350 ranjenih; na Sommi 109.142 mrtvih, 137.252 izginulih in ujetih ter 449.181 ranjenih. Skupaj mrtvih 269.892, ranjenih 902.531, izginulih in ujetih 244.892.

BELGIJSKA KRALJEVSKA RODBINA V FRANCII

HAVRE, 21. maja. Havas. Belgijska kraljevska rodbina je prispela v Francijo.

KINGOVA BRZOJAVKA CHURCHILLU

OTTAVA, 21. maja. Reuter. Mackenzie King je poslal Churchillu brzojavko, v kateri pravi, da je Kanada pripravljena, vse svoje sile in napore zediniti za zmago zaveznike misli v sedanji vojni.

PREPOVED OROŽJA V ANGLIJI

LONDON, 21. maja. Reuter. Angleško notranje ministrstvo je izdalo sinoči dekret, po katerem je vsem tujcem brez izjeme prepovedana posest strelnega orožja in streliva, razen če jim policija za to izda dovoljenje.

OBRAMBNI UKREPI ŠVEDSKE

STOCKHOLM, 21. maja. Brzojavna agencija javlja, da se je švedska vlada odločila, izdati nove ukrepe za povečanje državne obrambe pred napadi iz zraka.

NADZORSTVO NAD ANGLEŠKO INDUSTRIJO

LONDON, 21. maja. Havas. Angleški listi poročajo, da je vlada zaradi povečanja vojnih naporov sklenila izvesti radikalno nadzorstvo nad vso angleško industrijo. Nekatera podjetja bodo postavljena pod državno upravo druga pa bodo le nadzirana.

NAŠA POLJEDELSKA DELEGACIJA V BUDIMPEŠTI

BUDIMPEŠTA, 21. maja. MTI. Na čast jugoslovanske poljedelske delegacije je bil prirejen svečan banket. Vodja jugoslovanske delegacije, Vlada Ilić je pozdravil madžarske odličnike, nakar je madžarski govornik napil jugoslov. kralj. domu, knezu Pavlu, Ilić pa madžarskemu regentu Hortlhyju.

POZIV ANGLEŽEM

LONDON, 21. maja. Reuter. Churchill je naslovil vsem oblastem in državnim činiteljem poziv, da naj čimbolj pospešijo delovne sile. Vsak naj da iz sebe, kar more, ker vojni napori terjajo popolne ljudi.

VRNITEV FRANCOZOV IZ POLJSKE

BERN, 21. maja. Havas. V Bern je prispela skupina 95 Francozov, ki so po posredovanju švicarskega Rdečega križa zapustili Poljsko.

RIM — BUDIMPEŠTA

BENETKE, 21. maja. Stefani. Pred odhodom iz Benetk je madžarski prosvetni minister izrazil svoje veliko zadovoljstvo in hvaležnost za lepi sprejem v Italiji. Prepričan je, da je prijateljstvo med Rimom in Budimpešto poglobljeno, kakor še ni bilo doslej.

VELIK POTRES V AMERIKI

LOS ANGELES, 21. maja. DNB. Prihajajo prve poednosti o velikem potresu, ki je opustošil južni del kalifornijske obale. Škodo cenijo za enkrat na 2 in pol milijona dolarjev.

Mariborska napoved. Delno oblačno vreme, toplota se bo še dvignila. Včeraj je bila najvišja toplota 18,4, danes najnižja 5,0, opoldne pa 18,5.

Pospešena kanadska pomoč Angliji

OTTAWA, 21. maja. Reuter. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je včeraj na prvem sestanku parlamenta po volitvah podal velevažno izjavo, v kateri je najavil povečano pomoč Kanade Britaniji. »V tej kritični uri ne zadostujejo besede. Potrebna so dejanja.« Odločno se bo skrajšal čas pripravljanja tretjega kontingenta kanadske vojske za prevoz v Evropo. Drugi kontingent bo mnogo prej odposlan v Evropo, kakor predvideno. Pojačanja prvega kontingentu, ki je že v Evropi, se odpošljejo takoj. Doslej šteje kanadska vojska v Evropi 23.000 mož, vojska v Kanadi pa 100.000 mož.

Angleške letalske operacije

LONDON, 21. maja. Reuter. Sinočnji komunikate letalskega ministrstva se glasi: Zadnjo soboto in nedeljo je bila aktivnost našega letalstva na višku. Naše letalstvo se je udeleževalo na frontah v Franciji in Belgiji, v neposrednem zaledju, kjer je razbijalo sovražne kolone in tankovske oddelke, na širokem ozemlju zahodne Nemčije, kjer je uničevalo sovražna skladišča, zlasti bencinska, križišča in prometne naprave, nad Severnim morjem in na Norveškem. Tako so angleški bombniki uspešno napadli kolone sovražnih čet in tankov v severni Franciji, odločilno posegli v francoski napad na sovražnika v bitki ob reki Alzni (kjer se je sovražnik moral zopet umakniti čez reko nazaj), prav tako so uspešno podprli angle-

ško-belgijske čete v Belgiji južno od Bruslja in pri Rouxu ter zažgali več rafinerij in skladišč bencina v severni Nemčiji. Britski lovci so v teku sobote in nedelje zbili na tla 50 nemških letal vseh tipov, zlasti Messerschmidtov, Junkersov in Dornierjev. Na Norveškem so naša letala v nedeljo ponoči zažgala letališče severno od Trondhjema, kjer je nastalo sedem požarov. Izgubili smo le dvoje letal. Nad Francijo se je nadaljevala akcija naših letalskih patrulj. Ena sama naša eskadrilja Hurricaneov je napadla 100 nemških letal. Neki pilot je sam zbil na tla tri sovražnike. Pri tem spopadu smo izgubili 14 letal, sovražnik pa enajst.

Novice

Socialna vprašanja slovenskih viničarjev

Neštetokrat razpravljajo v naših časnikih o perečih socialnih, gospodarskih in prosvetnih vprašanjih našega podeželja. Med najvažnejša in najnujnejša taka vprašanja štejemo viničarsko vprašanje, ki že desetletja zamača zares ugodne rešitve.

Pravih poklicnih viničarjev je naseljenih po gorah Slovenije približno 15.000, ki se izključno bavijo z vinogradniškim delom. Obdelujejo vinogradniška posestva, čiji lastniki so meščani, samostani, tuji dvolastniki, potem domači in oddaljeni premožnejši veleposestniki. Vinogradi teh lastnikov so boljše, deloma odlične kakovosti. Samorodnice v njih so redek pojav. Za obdelovanje vinogradov prejemajo viničarji kot plačilo dogovorjene naturalije, brezplačno stanovanje in deloma tudi mezde v denarju. Mnogi imajo del orne zemlje za najpogostejše sadeže itd. Kjer pa navedenih ugodnosti ni, se nekateri po možnosti zaposlujejo pri nekaterih javnih delih in drugod, da si vsaj deloma izboljšajo svoj bedni položaj.

Po ugotovitvah dosedanjih posvetov v viničarskih okrajih predstavljajo viničarji najbolj obubožano plast proletariata v državi. Ni čudno, da je umrljivost dojenčkov po viničarskih naseljih zaradi pomanjkljive nege in hrane največja. Nezdrava viničarska stanovanja so prava legla jetike in drugih bolezni. Viničarski otroci so prepuščeni žalostni usodi. Prečestokrat gladujejo in telesno ter duševno hirajo. V mnogih primerih pa jih tudi izrabljajo radi pomanjkanja delavcev za težka dela, kar zlasti na že itak od gladi slabotno mladino še posebno slabo vpliva.

Iz poročil doslej izvedenih viničarskih posvetovanj se nam nudi naslednja slika življenjskega stanja viničarskih družin: Viničarjevo delo gospodarju traja do 10 ur dnevno. Ostali prosti čas je viničarju na razpolago za delo na morebitni deputatni zemlji. Celoletna denarna mezda dosega neredko samo do 750 din, z naturalijami vred pa nemara še enkrat toliko. To je marsikateri viničarski družini, ki je navadno številna, ves dohodek, ki ga naj preživlja vse leto. Reja živine je mnogim družinam onemogočena, ker pomanjkuje tečnega sena in drugih krnil po gorah sploh ni veliko. Še večjo stisko povzroča pomanjkanje potrebne obleke in obutve. Viničarska deca pozimi mnogokrat ne more v šolo, ali pa jo ogrožajo hudi nasledki prezeb in prehladov. Porodne nečreče pri viničarkah so pogosti pojavi. Radi slabih življenjskih pogojev je viničar včasih tudi podkupljiv. Neki vplivni režimski ljudje slabega spomina so vedeli zanj le takrat, ko je šlo za zaupnice raznim gospodom, ki so prihajali med viničarje pred volitvami in na debelo obljubljali izboljšanje njih gmotnega položaja. Po volitvah pa se je izkazalo še vsekdar, da je bilo vse to gola demagogija in potegavščina.

Nova, dne 1. novembra 1. 1939. uzakonjena uredba o viničarskem redu, ki jo je izdal ban dravske banovine, je kolikor toliko izpopolnila vrzel stare uredbe le v nekaterih točkah, ni pa prinesla do-

volj trdnega jamstva za ustrezno izboljšanje socialnih in gospodarskih razmer viničarjev.

V novi uredbi določene najmanjše mezde 10 do 12,50 din za navadna in kvalificirana vinogradniška dela v poletnem času in 9 do 10 din za ista dela v zimskem času so povzročile onod, koder so bile dotlej mezde kolikor toliko večje, celo občutno poslabšanje. Vzrok za take pojave je med drugim pomanjkljiva organizacija naših viničarjev.

Važna postavka v novi viničarski uredbi so tudi določila o viničarskem skladu. Zavarovanje za starost, onemoglost, bolezen in smrt je ena izmed najbolj perečih zadev viničarskega vprašanja. V navedeni sklad se stekajo vse

kazni kršiteljev uredbe in letni prispevki nekmetjskih vinogradnikov.

Viničarsko vprašanje je bilo po večletnih razpravah in prizadevanjih za enkrat rešeno z novo uredbo le kompromisno in nedosledno. Mnogi sodijo, da viničarski sklad ne bo povsem ustrezal svojem pravemu namenu, ker se ustanavlja pri politični oblasti, in menijo, da bi mogel služiti še drugim svrham. Po drugi strani pa je malo verjetno, da bi določeni prispevki za sklad zadostovali resničnim potrebam prizadetih družin.

Že iz povedanega sledi, da je pametna izprememba nekaterih točk uredbe o viničarskem redu potrebna. Doslej ni rešitve viničarskega vprašanja, ne poveljne ureditve življenjskih razmer slovenskega viničarja. -lh

Zborovanje vinogradnikov

v Dolnji Lendavi

Slovenski vinogradniki so imeli v Dolnji Lendavi svoje letošnje zborovanje, ki ga je vodil predsednik Šerbinček. Banskoupravo je zastopal načelnik kmet. oddelka inž. A. Podgornik, zbor so pa pozdravili tudi drugi delegati. O uspehih in težnjah združenja je poročal kmetijski referent Novak iz Maribora. Društvo je sodelovalo pri osnutkih raznih uredb, ki so za vinogradnike življenjskega pomena.

V nedeljo dopoldne je inž. Podgornik otvoril pri »Kroni« tretjo vinsko razsta-

Pluj

Seja mestnega sveta

Mestni svet je na svoji seji, ki se je vršila pretekli teden, izvolil v upravni odbor mestne hranilnice v smislu njenih novih pravil 9 članov. Po uredbi o zaščiti pred napadi iz zraka bodo zgradili javno zaklonišče v obliki zaščitnega roba iz Tyrševega trga do stopnišča pod prostijsko cerkvijo in primerni zavetišči v poslopih velike vojašnice in dominikanske vojašnice z ozirom na veliko število stanovalec. Stroški so predvideni na 150.000 din. Odobrili so izredni kredit iz posojila, ki ga je najela lanske leto mestna občina. — G. Brenčiču Antonu so podaljšali najemno pogodbo za trgovski

p Stari zid ju je podsul. Pri Orniku v Pljuju obnavljajo gospodarska poslopja na Ljutomerski cesti. Včeraj popoldne se je porušil stari zid v dolžini 6 m. Zidarja Ceh Miha iz Spuhlje in Kolarič Franc iz Zabejke, ki sta delala tik starega nov zid, se nista utegnila umakniti padajočemu zidu. Zdobila sta resne poškodbe.

p Spet kolo. Včeraj si je nekdo izposodil kolo za nedoločen čas od šoferja Molnerja izpred pošte, medtem ko je bil sam na pošti. Kolo je znamke Steyer s tov. št. 8003176 in ev. št. 186486-30.

Celje

HUDA NESREČA PRI POŽARU

V Breznem pri Humu ob Soti je v noči na nedeljo izbruhnil požar pri posestniku Alojzu Prah. Vnela se je hiša, v kateri sta spala zakonca 53letni Alojz in 45letna Bara Prah. Ko sta se prebudila, je bilo vse poslopje v plamenu in ga je ogenj uničil do tal. Alojz in Bara Prah sta si komaj rešila življenje iz gorečega poslopja, vendar sta oba dobila težke opekline po celem telesu. Prepekljali so ju v celjsko bolnišnico.

c Poškodban je podlegel. Pred tedni smo poročali o težki prometni nesreči pri Sv. Juriju pri Celju. Avtomobil je povozil 27letnega sina posestnika Ivana Trbovca iz Vrhnega pri Sv. Juriju. Dobil je težke poškodbe, katerim je sedaj v bolnišnici podlegel.

c Vlom v škofji vasi. Neznani vlomilec so vlomili v noči od sobote na nedeljo v trgovino Katarine Premšakove v Škofji vasi ter odnesli manufakturnega in spece-rijskega blaga za okoli 20.000 din. Ker so našli ljudje na cesti proti Vojniku več parov nogavic, sklepajo, da so vlomilec odšli v tej smeri. Orožniki jih zasledujejo.

c Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane je v nedeljo uprizorilo v mestnem gledališču v Celju Nušičevo veseligr »Ujez«. Gledališče je bilo razprodano. Igralci, ki smo jih prvič videli na našem odru, so svoje vloge izbornorešili, publika pa se je ves večer izvrstno zabavala. Gostje so bili deležni toplega priznanja in aplavzov.

c Razne nesreče. 31letni delavec Ivan Zlender od Sv. Magdalene pri Zibiki, se

Mast in kapljice proti golši

(Kropfu)

Mnogi ljudje, posebno v gorskih krajih, trpe na golši, ki ovira dihanje. Da se tega rešite, vzemite mast in kapljice proti golši (Kropfu). Dobi se v lekarni Mr. L. Gayer, Zagreb, Hita 79

c Tržni prostor bo na praznik v četrtek, 23. t. m. preložen radi procesije za staro okrožno sodišče za kresijo.

c Slavnostni koncert Celjskega pevskega društva v proslavo 80 letnice skladatelja Rista Savina bo v začetku meseca junija, ne maja, kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno.

Ljubljana

DRZEN VLOM PRI BELEM DNEVU

Včeraj malo po poldnevu je stopil v trgovino juvelirja Ludvika Černeja v obljudenj Wolfovi ulici neki neznanec ter zaprosil zlatarja, ki je osebje že odpustil, naj mu pokaže nekaj prstanov. V trenutku, ko mu je hotel trgovec ustreči, je potegnil samokres z vzklikom: »Roke u vis!« Zlatar je ubogal, razbojnik ga je zvezal, nato pa izpraznil vso zalogo, pri čemer pa je strokovnjaško izbiral ter polagal pažnjo zlasti na zlatnino in drago kamenje. Ko je vlomilec zapustil lokal ter izginil v vrvežu na ulici, se je g. Černe podal v vežo, kjer ga je neka gospa rešila vezi. Poklicana policija je posnela prstne odtise na izpraznjenih predalih ter ukrenila vse potrebno, da gangsterja čimprej najdejo. Po površnem opisu zlatarja Černeja je vlomilec star okoli 40 let, elegantno oblečen, visok okrog 170 cm, debele postave, angleško pristriženih rjavih brk in najbrže rjavih las, prišel pa je najbrže z juga. Povzročena škoda še ni točno ugotovljena; preiskava se nadaljuje.

a Popoldanske uradne ure so uvedene po vseh oddelkih mestnih uradov in po vseh mestnih zavodih in podjetjih zaradi odsotnosti večjega števila mestnih uslužbencev in zaradi izrednih razmer povečanega dela. Navzlic popoldanskim uradnim uram pa za stranke poslujejo mestni uradi samo dopoldne in zato se opozarjajo občani, naj prihajajo po opravkih v mestne pisarne samo dopoldan.

o Selniška gasilska četa je izgubila svojega dolgoletnega predsednika in ustanovnega člana Ferd. Jagriča. Umrl je mož, ki mu je bila življenjska potreba požrtvovalno staviti vse svoje sile na razpolago trpečemu človeku v nesreči. Zibelka njegovega rodu so vinorodni griči Slovenskih gor. Imel je mnogo volje do dela v korist javnosti. Zbral je okoli sebe moze enakih misli in ustanovil leta 1903 gasilsko četo v Selnici ob Dravi. Njegova prsa sta krasile v zahvalo za ogromen trud in sta krasili v zahvalo za ogromen trud in v goslovenske gasilske zveze in zlata kolajna gasilske zajednice.

o V ljubljanski bolnišnici je umrl krojaški mojster Franc Pavc iz Gorič pri Golniku, ki ga je povozil na cesti pri Jopci težak tovorni avtomobil.

o 14 otroku posestnika Kavčiča pri Sv. Jožefu nad Vrhniko je botroval ban dr. Marko Natlačen.

Ustvariti je treba tudi federacijo duhov

ODMEV OBISKA HRVATSKIH KNJIZEVNIKOV V MARIBORU

Obisk hrvatskih književnikov v Mariboru, ki se je izpremenil v veliko manifestacijo hrvatsko-slovenskega sodelovanja in bratstva, je našel tudi v vsem hrvatskem tisku izredno močan odmev. Med drugim je posebno značilen uvodnik v današnjem »Hrvatskem dnevniku«, ki navaja:

»Reorganizacija Jugoslavije ne sme biti zgolj tehnična. Ni dovolj samo ustvariti nekoliko federativnih ednic, ampak je treba ustvariti tudi federacijo duhov. Mi Hrvati in Slovenci nimamo nobenih resnih spornih vprašani. Med nami je bila zgolj psihološka napetost kot posledica različnih potov v političnem življenju, potov, ki so se često kržali in razhajali, četudi je bil cilj hrvatskega in slovenskega naroda vedno isti. Avtonomistično razpoloženje Slovencev ni od včeraj ter ni umetno ustvarjeno. Nastalo je takoj po ustanovitvi države ter ni nikdar povsem ugasnilo. Kot je prišlo do formiranja hrvatske avtonomne ednice, prav tako bo prišlo do formiranja analogne slovenske ednice. Res je, trenutno vladajo izvestne težave, ki preprečujejo, da bi pristopili k ustvaritvi banovine Slovenije, toda čim bodo težave minile, bo postala banovina Slovenija stvarnost. V to nihče več ne dvomi. In če je tako, potem

je samo treba priznati, da so pokazali hrvatski književniki resno in realistično gledanje ter so storili prav, ko so že sedaj pripravili pot za dobre zveze in kolaboracijo bodoče slovenske edince in Hrvatske.

»Dočim je imel obisk hrvatskih književnikov v Ljubljani — čeprav je bil manifestacija prijateljstva dveh narodov — pretežno književno obeležje, je prišlo v Mariboru do velikih manifestacij. Četudi v Mariboru ni bilo nobenega političnega zborovanja, četudi so v Mariboru govorili samo književniki, je vendar 15. maj kot dan obiska hrvatskih književnikov slovenskim književnikom v Mariboru značilen tudi s političnega stališča. Vajen je radi tega, ker se je ob tej priliki pokazalo, da se med Slovenci čedalje bolj krepi prijateljstvo do Hrvatov. Mariborski kot tudi ljubljanski Hrvati so pri povedovali hrvatskim književnikom, kako danes Slovenci spoštujejo hrvatski narod in koliko cenijo njegovo požrtvovalnost in odločnost v dolgotrajni borbi za narodno svobodo.

V svojem zaključku pa »Hrvatski dnevnik« podčrtava zagotovilo, da sadovi kulturnih stikov ne bodo izostali, ampak da bodo Hrvati in Slovenci v bodočnosti še tesneje sodelovali.

RAZPIS PROSTIH UČITELJSKIH MEST

Kraljevska banska uprava v Ljubljani opozarja učitelstvo, da morajo prizadeti po ministrskem razpisu III. br. 25684 z dne 11. t. m. vložiti zadevne prošnje pri šolskih upraviteljih najpozneje do 25. t. m.

V zvezi s tem se pripominja, da je v Šoštanju prosto mesto le za učitelja pomožnega oddelka, dočim v Studencih in na Hajdini sedaj sploh ni prostih mest. Prav tako tudi doslej niso prosta mesta v St. Vidu pri Stični, Dol. Nemški vasi, Draščih in Tinju.

Pač pa so poleg v »Službenih Novinah« objavljenih mest prosta še tale: Skopice (Krško) 2, Jančje (Litija) 1, Konjšica (Litija) 1, Križevci (Ljutomer) 1, Stogovci (Ljutomer) 1, Črna (Dravograd) 1, Kotlje (Dravograd) 1, Kapla (Dravograd) 1, Planina (Crnomelj) 1, Ženavlje (Murska Sobota) 1 in v ambulantni šoli Šokat-Podvoljčjek (Gornji Grad) 1.

Maribor

Počastitev revnih obmejnih mater

Na nedavni brezplačni vprizoritvi igre »V kraljestvu palčkov« v tukajšnjem gledališču, s katero je **Ženski krožek društva »Jadran-Nanos«** počastil revne obmejne matere, je imel šolski upravitelj g. Kontler iz Studencev na matere lep govor, ki ga ob priliki materinskega dneva v celoti objavljamo:

Če bi imeli tukaj veliko črno tablo in barvaše krede, bi vam narisal zanimivo sliko...

Na levi strani bi videli velik — grm. Sredi grma majhno gnezdece. V gnezdecu gole, lačne mladiče, kateri čivkajo, kličejo mamico, češ, pridi, pridi, vedno ljubljena, če nisi pozabila, da smo še malo živili tvoji negodni mladiči. Na vrh grma bi vam narisal ptičko — mamico, vso zbegano, prestrašeno, obupano, pa vendar bojevito. Gledala bi na desno stran, proti začudenemu dečku, ki je slučajno zagledal gnezdece in sedaj ne ve, kaj bi počel: ali bi segel za mladiči, ali bi poskusil ujeti ptico mamico ali bi pustil vse na miru in le od daleč opazoval dobrohotno malo življenje ptičje družnice.

Ta slika bi nam simbolično pokazala smisel onega plemenitega dela,

katerega opravlja društvo, čigar gostje smo danes.

Velik grm je naš slovenski svet. Sredi velikega grma majhno gnezdece, to je naš dom. Negodni mladiči v gnezdu, to je naša družinica. Deček, ki je odkril gnezdo, je usoda, o kateri nikdar ne vemo, kaj nam prinaša, in prestrašen, toda vendar bojevit ptiček na vrhu grma, pa je naša dobra slovenska mamica, varuh slovenskega doma in slovenske družine. Ta varuh je vreden vse naše ljubezni in podpore. Zbegani ptički, ki trepeče za svoj dom in svoje mladiče, za družinico, nič ne zaleže, če ji deček zatrjuje, da jo ima rad, da ji noče storiti nič zalega... O ne, ptička hoče dejanja. Ptička, mamica, hoče videti, da deček pojde proč, da s svojo navzočnostjo ne moti njen mali svet. Enake so vse od krute usode zbegane mamice. Ne zadostuje jim, če le zatrujemo, da jih imamo radi. One hočejo videti dejstva. In s takimi dejstvi nam je postregel naš današnji gostitelj. Na stotine naših malčkov je videlo igrice »V kraljestvu palčkov« in imelo v njej opozorilo na ljubezen do matere. Čiste dohodke teh iger je društvo pripravilo za podpiranje revnih slovenskih mater ob severni meji. Na koncu pa je še

povabilo naše mamice v to dvorano in jim z današnjo prireditvijo nudilo tople žarek ljubezni.

Reвне delavske mamice sedijo danes v parterju na najboljših in najdražjih sedežih te dvorane, tam, kjer imajo drugičkrat za velik denar mesto oni srečni ljudje, katerim ni treba trepetati ob misli: kaj bi dali družini na mizo. Revne mamice so zasedle danes to dvorano, toda lahko dodamo, da še ni sedela tako odlična družba v tej dvorani, kakor danes... Slovensko narodno gledališče so zasedli oni dragoceni vrelci, kateri vzdržujejo in ohranjajo slovenski narod! Če je naš slovenski narod veletok, potem ste ve, delavske mamice, blagoslovljeni vrelci tega veletoka, zato pa bodite v tem gledališču kakor doma in ne pozabite, da je slovensko narodno gledališče in bo slovensko narodno gledališče toliko časa, dokler so in bodo slovenske matere. Ženskemu krožku društva Jadran-Nanos, ki je počastilo s svojimi prireditvami večne vrelce našega narodnega obstoja — slovenske matere, ki je z dejanji pokazal, da ljubi, brani in podpira slovensko mamico — pa naša iskrena hvala.

Lep uspeh hrvatskega pevcagjuranca v Mariboru

Popolnoma brez reklame je nastopil sinoči skupno z ravnateljem srbskega potujočega gledališča Spasićem in njegovo soproggo popularni zagrebški operni pevec Mario Gjuranec. Njegovo ime, pa še bolj njegov krasen šolani glas, poznajo že mnoga evropska gledališča in koncertne dvorane, saj se je šele pred meseci vrnil iz tujine, kjer je preživel več let. Bil je več let angažiran v Moravski Ostravi in je pel v vseh večjih čeških in slovaških mestih.

Gambrinovo dvorano, kjer je bil koncertni večer, so Slovenci in Hrvati skoraj popolnoma zasedli. Koncertni večer je začel z opernimi arijami g. Gjuranca. Njegov sočni in krasno barvni tenor je popolnil dvorano in navdušil poslušalce. Gjuranec ima visoko šolani, mehko zveneči a vendar polni glas, ki se mu pozna italijanska belkantistična šola in na vsemestnih odrih pridobljena rutina. Velika odlika opernega pevcga je petje s pravim občutjem in mirno lahko trdimo, da spada Gjuranec med najboljše hrvatske, če ne jugoslovanske, tenoriste. Ker se je zaradi nastalih mednarodnih razmer moral vrniti v domovino, bo priredil več koncertnih turnej po državi, izgleda pa, da bo angažiran v zagrebški operi, kjer je že svoj čas pel. Ne bi bilo napak, če bi mariborska gledališka uprava v prihodnji sezoni presenetila gledališko občinstvo z njegovim gostovanjem, ki bo pravo umetniško doživetje.

Posrečeni so bili tudi komični skeči para Spasić, ki sta med pevskimi točkami zabavala poslušalce. -lg.

Mariborska drama v Selnici

V Selnici ob Dravi so imeli v nedeljo pravo slavo. V Slomškovem domu je gostovalo prvič Narodno gledališče iz Maribora z dramo »Via mala«. Nabito polni dvorani je predstavil akademski slikar g. Lojze Šušmelj režiserja g. Malca, ki je s kratkim pojasnilom seznanil gledalce z dramo. Navdušenje je bilo od dejanja do dejanja večje. Po tretjem dejanju je učitelj g. Lorbek podčrtal važnost gostovanja na severni meji, režiser g. Malca pa je poudarjal potrebo stikov dramske umetnosti z narodom. Glavna igralka gđ. Kraljeva je prejela lep šopek kobanskih cvetic. Vsa prireditelj je bila zelo pristrčna in je obsejno ljudstvo nadvse zadovoljila.

ŽENE NA DELU

V nedeljo je priredil Meddruštveni odbor za žensko enakopravnost, ki si je nadel važno nalogo, da s predavanji obišče tudi podeželske kraje in nudi tako možnost naši kmečki ženi, da spozna koristi, katere lahko pričakuje žena od politične enakopravnosti, tako predavanje v Kamnici pri Mariboru. V popolnoma zasedeni dvorani prosvetnega doma je g. kaplan

Protituberkulozni teden 1940

Noben jetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje. Posebno v resnih časih mora zrel narod spoštovati prizadevanje svojih ljudsko-zdravstvenih društev in ustanov.

Protituberkulozna zveza kliče vsakega posameznika na pomoč, da sodeluje v borbi proti jetiki. Pomoč bolnim pomeni zaščito zdravim!

Prispevajte za slovensko borbo proti jetiki! Nikogar ne sme biti, ki bi ne položil svojega prispevka za ta namen! Jetika nikomur ne prizanaša, maščuje pa se rada nad onim, ki v zdravju in sreči noče pomagati bolnim in revnim!

Poslužujte se naših položnic, kupujte naše nabiralne listke! Jačajmo narodovo obrambno moč!

PROTITUBERKULOZNA ZVEZA V LJUBLJANI.

pozdravil navzoče, nakar je spregovorila uvodno besedo gđ. Josipina Cerinšek in predala besedo ge. dr. Lehan Stanli, zdravniku iz Maribora, ki je govorila o boleznih otrok in predvsem o njihovih pojavih in znakih po katerih spozna mati otrokovo bolezen. Posebno je opozarjala na bolezen, ki se pojavlja v spomladanskem času pri otrokih, meningitisu in tudi o drugih otroških boleznih. Nato je povzela besedo ga. prof. Milica Ostrovška, ki je govorila o potrebah kmetijske žene, da se zavzame za vse javne institucije, ki služijo temu, da se ženam odvzamejo skrbi za čas bolezni, o nalogah, ki zadenejo ob suši in poplavih ter vojni kmečko ženo in pomoči, ki jo v takih primerih lahko najde prebivalstvo v svojih zadrugah in skupnosti. — Dalje je poudarjala veliko važnost, da se žene po društvi izobražujejo, da same sodelujejo v vseh javnih vprašanjih, da se zanimajo tudi za dogajanja po svetu. Navzoče žene so uvidele veliko potrebo, da se nudi tudi ženam možnost, da se začnejo zanimati za vsa vprašanja, ki odločajo o njih usodi in usodi naših otrok in družine in izrazile željo, da pridemo zopet kmalu.

USPEH NABIRALNE AKCIJE PTL TEDNA

Ta akcija zaznamuje potrojeno požrtvovalnost in plemenitost Mariborčanov. Na dan otvoritve, 18. t. m., je poulična nabiralna akcija dosegla 3341 din, naslednji dan v nedeljo pa 3864 din. skupaj torej 7205 din. Pri obeh nabiranih akcijah so sodelovale dijakinje državne trgovske akademije in druge realne gimnazije. PTL liga se za sodelovanje iskreno zahvaljuje, posebna zahvala gre tudi dijakinjam žlasične gimnazije kakor tudi g. direktorju Mastnaku in g. profesorju Vošterju, ki so se osebno potrudili pri organizaciji. Največjo zahvalo pa zasluži mariborsko občinstvo, ki je s tem pokazalo veliko razumevanje za naš teden. Končno prosimo vse gg. trgovce, listnike kavarn in drugih javnih lokalov, da blagovolijo propagandne kartone razobesiti v njihovih izložbenih oknih.

m Rezervni podoficirji mariborskega vojnega okrožja se opozarjajo, da je v novi zakon o ustroju vojske in mornarice

unešen tudi člen, ki določa rez. podoficirjem za časa voj. vežb podoficirsko plačo, kakor tudi razne druge ugodnosti. Te določbe stopijo v veljavo, ko bodo objavljene v uradnem listu. Pozivajo se vsi rezervni podoficirji, ki se še niso prijavili v udruženje, da store to čimprej, sicer ne bodo deležni teh ugodnosti. V svrhu tega priredi pripravljalni odbor URP v Mariboru 26. t. m. v prostorih restavracije g. Povodnika sestanek vseh rez. podoficirjev ob 10. dopoldne radi organizacije podružnice za Mariborsko voj. okrožje. Banska uprava je že dovolila, da se ista lahko ustanovi, zato se tega sestanka mora udeležiti vsak rezerv. podoficir. Pismene prijave sprejema g. Crepinko Franjo, Maribor, Tomšičeva ul. št. 2, a ustmene v pisarni na Rotovškem trgu št. 1. vsak četrtek 18. do 19. Za pismene prijave je priložiti znamko za odgovor.

m. Članom-icam okrajnega učiteljskega društva Maribor levi breg! V sredo, 22. t. m., proslavi naše sosednje šentlenarsko uč. društvo svojo 70-letnico. Udeležimo se v kolikor le mogoče, te proslave. Udeležbo radi obedov javite lenarškemu društvu takoj!

Smrt Mariborčana pod vlakom

Včeraj dopoldne je padlo pod kolesi lokomotive v Krapini mlado življenje znanega mariborskega inženirja in odličnega čelista Zlatka Najžerja. Zaposlen v Zagrebu se je inž. Zlatko Najžer peljal z avtomobilom v Krapino, kjer je imel službeni opravke v tamkajšnji tekstilni tovarni. Ko se je s šoferjem vračal v Zagreb, ga je pred vhomom v Krapino na nekem nezavarovanem železniškem prelazu dohitela tragična smrt. Na ovinku, ki zastira pregled nezavarovane proge, šofer ni opazil vlaka, ki se je blizal cesti. Že je bil avtomobil na polovico čez progo, ko je lokomotiva sumila v zadnji del avtomobila in ga vlekla še 150 m naprej. Inž. Zlatko Najžer, ki je sedel prav v tistem delu vozila, kamor je trčila lokomotiva, je dobil smrtne poškodbe na gla-



m Srebrno poroko obhaja znani mariborski javni delavec učitelj Anton Mohor. m Premiščen je poštni pripravnik g. Josip Dobnik od Sv. Lovrenca na Pohorju na glavno pošto v Maribor.

m V Beogradu in Zagrebu so te dni velike razstave domače likovne umetnosti, za katere vlada izredno zanimanje. Tako Srbi kakor Hrvati se zavedajo, kaj pomeni umetnost za kulturno rast naroda. Tudi mi v Mariboru imamo v Unionu kvalitativno močno razstavo slik naših domačih umetnikov. Mnogo jih je že prišlo, še veliko več jih pogrešamo. Razstava bo odprta še ves ta teden do nedelje zvečer. V četrtek, ob 11. uri dopoldne bo po razstavi vodstvo.

m Delegatje Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Mariboru so darovali ob priliki občnega zbora Nabavljalne zadruge tuk. podružnici CMD lep znesek 885 din.

m Novi stroji fižol prodajajo na mariborskem trgu po 28 din kg.

m Mariborski matičarji so imeli v nedeljo v Slovenski Bistrici pod vodstvom g. Pertota zelo uspel koncert narodnih in umetnih pesmi.

m Nocoj ob 20. nastopijo gojenci srednje stopnje šole Glasbene Matice v Narodnem domu. Jutri bo istotam produkcija gojencev višje stopnje.

m Meningitis njegov razvoj in posledice je naslov predavanja, ki ga prireja Žensko društvo drevi ob 20. v dvorani Ljudske univerze. Predava ga dr. Stana Leban. Vstopnina prostovoljna!

m Brivnice in česalnice bodo odprte v sredo do 21. ure, v četrtek na Telovo zaprte ves dan.

m Mladi piloti se še sprejemajo. Javnost se obvešča, da Mariborski Aeroklub še sprejema mladeniče za pilotske šole. Obiskovalci pilotskih šol uživajo velike ugodnosti tako n. pr. brezplačno hrano in stanovanje, prosto vožnjo po železnici, prvenstvo pri sprejemu v državno službo itd. Interesenti se naj čimprej javijo v prostorih mariborskega Aerokluba (Aleksandrova c. 12) v večernih urah (17.—19.), kjer bodo dobili natančnejša pojasnila.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasni film »Akordi sreče« film o letalstvu, ljubezni, lepih plesih, melodiozni glasbi.

* Esplanade kino. Izborni češki film »Izgubljeno devišstvo«. Film prekrasne vsebine z Hano Vitavo in L. Bohačem.

* Kino Union. Do vključno torka »Alarm« gigantski upor Indijcev v goratih severozapadnih predelih Indije. Prekrasni film v naravnih barvah!

* Kino Pobrežje 18. in 19. maja vele-zabavni film »Dunajski zvoki« in Fox Mow. Novosti.

Mariborsko gledališče

Torek, 21. maja, ob 20.: »Krisalida«. Red A.

Sreda, 22. maja: Zaprtlo.

Četrtek, 23. maja, ob 20.: »Izdaja pri Novari«. Znižane cene. Zadnjič.

Telovo v mariborskem gledališču. Na Telovo, v četrtek, 23. maja bo samo večerna predstava. Na oder pride zadnjič in ob znižanih cenah vseskozi zelo napeta in globoka švicarska drama »Izdaja pri Novari«, ki je pri vseh dosedanjih uprizoritvah žela nedeljeno priznanje občinstva.

Ker »Večernik« v četrtek ne bo izšel, oddajte po možnosti

še danes

velike in male oglase.

Zanimivosti

Zakaj je norveška vojska tako naglo odpovedala

Pomanjkljiva izvežbanost vojaštva in poveljstva — Dezorganizacija uprave

Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« je iz razgovora s tučci, ki so bili priča norveškega umika in iz pojasnil vojaštva, v glavnem onega, ki se je umikalo po dolini Osterdala, prišel do zaključka, da so bile norveškega poraza krive desorganizacija, brezglavost, pomanjkljiva pripravljenost in izvežbanost vojaštva ter častnikov.

Tako je bila pri Reneju zajeta cela četa Norvežanov samo zato, ker je štab pozabil dostaviti povelje za umik tudi tej četi. Drugi oddelek je n. pr. marširal 100 km od Kongsvingerja vse do Elveruma, pa je potem dobil ukaz, naj se spet vrne do Reveruda, 90 km nazaj, ker je bil prvi ukaz namenjen neki drugi četi. Ob mobilizaciji so pošiljali izučene

strojničarje domov, češ, vojakov za te oddelke imamo dovolj, na drugi strani so pa sprejemali povsem neizučene ljudi. Podirali so mostove, ki niso imeli nobenih strateških pomenov, drugi zelo važni objekti in prometna križišča so pa ostala nedotaknjena in takšna tudi padla sovražnikom v roke. Pozabili so vreči v zrak naprave, ki so bile podminirane, ker je poveljstvo pozabilo na takšen ukaz...

Ko so se pojavila prva nemška letala, je dosegla panika višek. Ne samo pri civilnem prebivalstvu, tudi vojaštvo in častniki so izgubili glave. Vojskih manevrov že dolgo ni bilo, častniški kader se je izobraževal samo na papirju. Kadrovska služba je trajala le 42 dni. Po-

manjkljiva izvežbanost častnikov je povzročila, da niso utegnili vojske v važnem trenutku niti zbrati, kaj šele pripraviti za obrambo.

Pogrešno so postopali tudi pri alarmnih znakih pred letalskimi napadi. Tako so alarmirali kraje po 18krat na dan ne da bi se sploh pojavila kakšna letala. Naslednjega dne so pa padle bombe še preden je bilo dano znamenje, da je sovražnik tu! Posledice so bile strašne. Tako so tudi dali prežgodaj znamenje, da je nevarnost minila, ke je sledil še glavni napad. Posledice so bile strašne, ljudskih žrttev obilo. Kasneje se prebivalstvo sploh ni zmenilo za signale, ker je bilo prevečkrat potegnjeno.



HOLANDSKA PRESTOLONASLEDNICA JULIJANA

pričakuje, kakor poročajo, v izgnanstvu tretjega otroka

major 15.000 funtov, ker mu je nekoč ljubeno stregla, ko je bil bolan. Prijatelj pokojnega majorja je novinarjem dejal, da je bil dvakrat oženjen. Ni imel otrok, vendar je deco zelo ljubil. Zato je iskal utehe pri drugih otrokih in si zapomnil imena vseh, ki so bili prijazni z njim.

Sorodniki si niso upali protestirati pri sodišču, ker so vedeli, da bi njihov protest proti takšni oporoki ne zalegel.

Težka letalska nesreča se je pripetila blizu Karoline v južnem Transvaalu v Afriki. Vsi potniki so obležali mrtvi, med njimi tudi ravnatelj južnoafriškega zrakoplovnega društva »De Havilland«.



Zobozdravnik: Prečitajte zdaj smešnico na strani 9, da bo usta še bolj odprla...

GENERAL MAXIME WEYGAND
novi šef francoskega generalnega štaba in vrhovni poveljnik zavezniških sil

Varčevanje v porabi blaga je vpeljala tudi Anglija zato, da bi se sukno v večjem številu lahko izvažalo. Računajo, da bodo na ta način izvozili za 15 do 20 milijonov funtov šterlingov več blaga v tujino. Prebivalstvo naj nasi čimdalje stare obleke ter naj ne kupuje preko mere svilenih nogavic, srajc, bluz in spodnjega perila.

Obvezne sportne vežbe je vpeljala Turčija za vse ženske do 30. in moške do 45. leta. Vsak državljan do teh let mora na teden 3 do 4 ure skrbeti za fizično kulturo telesa.

Uporabo vode je omejila Grčija v domačem gospodinjstvu, tam, kjer so vodovodne naprave pomanjkljive.

Betonske utrdbe izpremenjene v prah

Neki očividec opisuje prehod nemških čet preko Julijinega kanala v Holandiji takole: »Sonce je stalo na zenitu, ko so prve nemške čete prispele do kanala. Umeten prekop, katerega nasipi se dvigajo 10 m iz zemlje, je bil že sam po sebi branik. Za betonskimi stenami so imeli Holandci še utrjena strelna gnezda, sprejaj pa žične ovire. Nemce je sprejelo močno streljanje iz strelnic. Toda protiakcija 8.8 cm topov jih je hitro udušila. Nemški pionirji z gumijastimi splavi so naglo hiteli preko ravnine h kanalu. Po

kratkem odmoru so vrgli prvi gumasti splav v vodo. Neki nemški narednik se je vrgel vanj, dosegel žične ovire, jih prestrigel in napravil široko pot. Pred seboj je zagledal cev strelnice, skočil tja, toda ni bilo streljanja. Holandci so mu prišli naproti in se vdali. Ti so bili presenečeni, ko so videli, kako nemške granate izpreminjajo njih betonske pregrade v prah ter so nekaj minut kasneje sami pomagali graditi Nemcem most preko kanala.

Dvanajst apostolov - čebelnih panjev

V Keffelu v Nemčiji ima posestnik Fort najčudovitejši čebelnjak na svetu. V njem namreč stoji dvanajst košnic, slavnatih panjev, katerih vsak predstavlja enega izmed 12 apostolov Krista. Delo je umetnina nekega nemškega umetnika iz 16. stoletja, košnice so pa najbrž pripadale pruski kraljevi družini. Ljubitelji starin in amaterji stalno obiskujejo Forta in mu

ponujajo velike vsote denarja za redkost. Toda, čebelar nikakor ne misli prodati svojih originalnih panjev, ki so prava atrakcija tudi za tujce. Fortov čebelnjak je turistična privlačnost za ves kraj in v interesu vseh vaščanov je, da ne izgube lepe dohodke, ki jih imajo od radovednih tujcev.

Nenavadna oporoka starega majorja

Pred dnevi je umrl v Londonu v 89. letu starosti major James Hornblauer, ki je zapustil več milijonov funtov šterlingov premoženja. Njegovi sorodniki so bili zelo iznenadeni, ko so izvedeli za besedilo oporoke. Malo pred smrtjo je namreč pokojni napravil oporoko in zapustil svoje imetje oni deci, ki je bila do njega ljubezniva in mu je v življenju napravila nekaj srečnih trenutkov.

Čudni samotar je zapisoval imena

otrok, ki jih je srečaval in so mu ostala v lepem spominu v poseben dnevnik. Te je tudi postavil za dediče v svoji oporoki. Mnogi so medtem že odrasli. Tako je n. pr. gospa Kati Leigh nasledila 1500 funtov šterlingov, ker je majorju pred 20 leti kot majhna deklica kupovala novine. Isto dediščino je prejel učitelj Joe Smith, ker je kot majhen deček kupoval za starega majorja cigarete. Ugledni londonski dami Oliviji Cormick je zapustil

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

3 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Z vasi zalajajo psi. Zavohali so nas, čeprav ni vetra. Pospešimo korake. Stopimo na glinasto poljsko pot. Težko hodim. Sklonil bi se in pridržal škornje, ki se mi ob vsakem koraku sezujejo. Neki pes nam je za petami ter hripavo zateguje. Dobro, da nisem zadaj! Potem zaslišim cviljenje; nekdo je s kamnom zadal psa.

Znova se potopimo v temo. Polagoma se vlečemo po poti. Potem spet hitimo nekam v neznano. Nenadoma opazim, da sem zgrešil pot ter ne vidim več pred seboj Trofidinega nahrbtnika. Pospešil sem korake — nič. Krenem v levo — nič. Stopim na desno — nič. Za seboj zaslišim jezen Lordov glas: »Kaj se tako motoviliš?« Že sem hotel poklicati Jožefa, ko me nenadoma nekdo pograbi za ramo.

»Kaj ti je?« vpraša Trofida.
»Tema je... Zgrešil sem te...«
»Tako bo bolje!« pravi Trofida in krene naprej.

Sedaj hodimo zložneje. Pred seboj jasno vidim ozko belo liso. Sam ne vem, zakaj me spominja letečega goloba. Trofida si je namreč pripel za ovratnik suknje bel robec. Odslej vidim iz teme samo belo liso pred seboj. Zdaj leti daleč v temo, zdaj spet niha tik pred menoj... Učinek alkohola je ponehal. Čedalje

bolj sem utrujen; loteva se me spanec. Privzdigavam pasove nahrbtnika ter se sključen vlečem naprej... za belo liso na Trofidinem tilniku v brezkraino noč... Bojujem se, opotekam se na levo in desno, toda grem... bolj s silo volje nego silo mišic...

2

Po sedmih urah hoje, računajoč od trenutka prehoda meje, smo prišli do Bombinine domačije. Tu je bilo skrivališče, od koder so potem tovorili blago v Minsk.

Drug za drugim smo preplezali plot in se plazili k skednju. Z dlanmi sem si zakrival obraz pred udarci vejevja. Preplezali smo še drugi plot ter se ustavili ob zidu skednja. Zaslišal sem Trofidin glas:

»Lord, pojdi pogledat, kako je na skednju. Hitro!«

Tihotapec je stopil mimo nas ter izginil za vogalom skednja. Čul sem, kako so rahlo zaškripali zapahi. Ko se je Lord vrnil, je odrezano dejal:

»Pojdimo!«

Na skednju je bilo toplo. Dišalo je po senu. V temi so bliskali ozki prameni žepnih baterij, ki smo jih prikrivali z dlanmi. Potem je Trofida rekel:

»Nahrbtnike dajte sem... na kup! Naglo, fantje!«

Z vzdihom olajšanja sem snel nahrbtnik. Pristopil sem k Trofidi in me dejal: »Zaspan sem, Jožef!«

»Zlezi na svisli in zaspi!«

Pokazal mi je lestev, po kateri sem splezal navzgor. Sezul sem škornje, se pokril s suknjo in se pogreznil v trdno spanje kot v toplo kopel...

Pozno sem se prebudil. Na skednju je bilo že mračno. Poleg mene je sedelo več tihotapcev. Polglasno so se razgovarjali. Prišel sem poslušati. Vanka Bolševik je pripovedoval neko ljubezensko zgodbo. O tem je najraje govoril. Navadno je pripovedoval o Dumenku in njegovem nasledniku Budeniju (pri njem je svojčas služil pri konjenici) ali pa o ženskah. Poslušajo ga: Felek Louda, zastaven starejši fant s ploščatim nosom, Julek Potrhlik, mladi tihotapec z nenavadno bujno domišljijo, in Slavik, majhen in vedno nasmejan fant izredno lepega glasu.

Vanka Bolševik si premišljeno oblizuje ustnice in pripoveduje:

»Pravim vam, fantje, ženska kot vlita iz cementa! Kakor elektrika!«

»Gobeždač,« pripomni Felek Louda. Julek Potrhlik vrti glavo in široko odpira oči.

Iz luknje v senu zleze Bolek Lord. Z očmi posmehljivo pomežikuje. Vanka ga ne opazi in nadaljuje:

»Telo, vam pravim, fantje, kakor alabaster!« mlaska in gladi z dlanmi po zraku.

To je Lordu preveč, zato pravi:

»Kaj še? Alabaster! Pete razpraska-ne! Med prsti gnoj! Kolena kot strgalol! Na pol kilometra smrdi! In on pravi temu — alabaster! He, he!«

»In kaj tebi mar?«

»No, nič. Poslušalce imaš, pa jim natvezuj!«

Pričnejo se zbadati in drug drugega šiliti. Vstal sem, vzel škornje ter pristopil k njim.

»Kje je Jožef?« sem vprašal Slavika. »V hišo je odšel.«

»Obiskat Bombino,« je dodal Lord.

»Nekoliko se z njo potešiti!« se je zasmel Vanka Bolševik.

»Au, ampak dolgo ne prinesejo jedalce!« je naglo pristavil Felek Louda.

»Ti ne misliš na nič drugega,« pravi Lord.

»Ja, ja, vijejo ga krči požrečnosti,« dostavlja Krisa.

Prižgali smo si cigarete in previdno kadimo, da bi ne trosili v seno žgočega pepela. Iz lukenj prilezejo še ostali tihotapci, se pretegujejo in se nam zehajoč priključijo. Manjkata samo še Žid Cylindar in Jožef.

Krisa je privlekel iz žepa Larfe in predlagal igro. Buldok je razprostrl po senu svojo suknjo in pričela sta igrati. Pridružila sta se jima Mamut in Vanka Bolševik.

Lord je pričel resnega obraza razlagati Julku Potrhliku, kako je mogoče brez puške vloviti zajca:

(Dalje.)

Kultura

Rudolf Golouh: „Chrisalida“

Kot četrta in zadnja prireditev letošnjega III. Umetnostnega tedna je bila v soboto v našem gledališču krstna predstava nainovnejsje komedije, ali parabole Rudolfa Golouha, »Chrisalida«. Golouh, ki se je tudi že v svojih prejšnjih delih rad posluževal simbolike, je ustvaril s »Chrisalido« delo najčistejšega, skoraj eterično-subtilnega simbolizma. Ta poglobljenost je za sedanje trde čase, rekli bi, prefinja, da bi mogla vzbuditi tisto razumevanje, ki bi ji dalo večji odziv v publiku. Golouh je ustvaril v tej paraboli pravljico o večnem hrepenenju po tisti najvišji lepoti, dobroti, pravičnosti in človečnosti, ki mora po zakonu višjega človeškega poslanstva nazadnje vedno zmagati nad zablodami surove sile, materializma in krivdnosti. To hrepenenje in ta zmaga sta simbolično utelešena v Chrisalidi, kakor je lepota in umetnost simbolizirana v Jacinti Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«. V korist delu pa bi bila vendarle večja jasnost, izražena v krepkejši izrazni podarjenosti. S čisto umetniškega stališča je »Chrisalida« najboljša dosedanja Golouhovo delo, dasi je bolj lirčno kakor dramatično.

»Chrisalido« je insceniral in režiral g. Jože Kovič v stilu italijanske comedie dell'arte 17. stoletja. Njegova inscenacija je naravnost bajna in presega vse, kar smo doslej v vseh več ko 20 letih videli na našem mariborskem odru. V njej je toliko duhovitih domislic, da moramo g. Jožetu Koviču k temu uspehu brez pridržka in zares iskreno čestitati. Prav nič ne zaostaja za inscenacijo tudi režija in

igra. Režija je prava mojstrovina, katero bo vedel pravilno ceniti šele kdor pomisti, s kako subtilno snovjo je imel tu režiser opravka, in kako je moral včasih le iz dialoga ustvarjati dramatično učinkujoče efekte. K temu so pa seveda, kot že omenjeno, doprinesli svoj velik del tudi nastopajoči igralci in igralka, več ali manj brez izjeme.

Igralci in igralka so kar tekmovali med seboj za dovršenimi kreacijami teh »Iluzionistov sence«. Poleg izvrstnega Iluzionista g. Nakrsta je stal do konca izoblikovani Burkež g. Košiča, zraven sicer epizodni ali nenavadno močni Sluga g. Blaža, sijajni Harlekin g. Verdona ob prav tako bleščeči Kolombini gđ. Starčeve, mefistovski Mefisto g. Gorinška, pantalonski Pantalón g. Košute, pa dalje po Chrisalidi hrepeni Kralj g. Pavla Koviča, smešni Don Hihot g. Crnoborija in dr. Faust g. Štandekerja. Bleščeča je bila do zadnjega konca nema prikazen Chrisalide gđ. Rasbergerjeve, mikavna Saloma gđ. Naratove, in še gosp. Turk je bil res rabeljski Rabelj. Ves ta ansambl sta dopolnila kot Plesalec in Plesalka g. Harastovič in ga. Savinova s svojim posrečenim plesom lutk v zadnjem dejanju. Mimo tega so pa šle čez oder še druge, po maski posrečene »Iluzionistove sence« nekdanjih zgodovinskih veličin. G. kapelnik Jiránec je poskrbel zraven za izredno efektno glasbo, ki je dajala tej simbolični pravljici še poseben poudarek.

Gledališče je bilo dobro zasedeno. — Avtor je prejel dva venca. —

Sport

Priprave za ustanovitev Slovenske sportne zveze

Tendenca po reorganizaciji jugoslovanskega sporta se je uveljavila tudi pri nas v Sloveniji, tudi pri nas se je osnoval pripravljalni odbor, ki naj bi po vzoru Hrvatske sportne sloge organiziral ustanovitev Slovenske sportne zveze, ki bi predstavljala vse sportne panoge v Sloveniji. Duševni očetje tega gibanja si obetajo, da bo preko takšne organizacije tudi

slovenski sport dosegel vidnejše mesto in veljavo, ki mu po njegovih uspehih pripada. Radi tega je pripravljalni odbor sklical ustanovni občni zbor, ki bo 30. maja ob 20. v dvorani Pokojninskega zavoda v Ljubljani, Gajeva 5, ki naj se ga udeležijo klubi po delegatih s pooblastili. Dnevni red je sledeč: 1. Otvoritev, 2. Volitev zapisničarja in overovateljev, 3. Pravila SSZ,

4. Volitve, 5. Določitev članarine, 6. Delovni načrt za poslovno leto, 7. Slučajnosti.

Visok poraz naših mušketirjev

Teniški dvoboj z Italijo se je v Zagrebu zaključil s 4:1 za goste

Teniški dvoboj z Italijo za podonavski pokal je zaključen. Po rezultatih prvih dveh dni je bilo sicer malo optimistov, vendar je malokdo računal z visokim porazom 4:1. Odigrali so oba zaključna singla. V prvi igri je Cucelli premagal Pallada s 6:3, 6:3, 3:6, 8:6. Italijan je bil odlični, zlasti ob mreži. V drugi igri je nastopil Punčec proti Romanoniju. Res je bila usoda dvoboja že odločena, vendar očita zagrebški tisk, da je Punčec igral preveč indolentno, mesto da bi se potrudil, da vsaj izboljša rezultat. Match se je končal z zmago Italijana 6:1, 3:6, 6:4, 6:3.

OTVORITVENA DIRKA V SLOVENJEM GRADCU

Koroška kolesarska podzveza je priredila na 27 km dolgi progi Slovenji Gradec—Mislinja in nazaj otvoritveno dirko, ki je bila slabo obiskana, predvsem radi slabega vremena. Nerazumljivo pa je, da je startal le eden sam vozač iz Slovenije—Gradca. V dirki je zmagal Oskar Rozman (Edelweiss) 48:45, 2. Pelicon Franc (Slovenji Gradec) 49:15, 3. Anton Grmek (Zeleznikar) 49:23, 4. Kurt Slander (E) 51:25, 5. Gustl Amon (E) 55:40, 6. Sojč Ivan (Maraton) 57, ki je bil do defekta v vodstvu.

MALI SREDNJEVROPSKI CUP

Zastopniki narodnih zvez, ki sodelujejo v srednjeevropskem cupu, so na konferenci v Budimpešti sklenili, da bodo tekmovali po trije jugoslovanski, madžarski in romunski klubi. Določeni so tudi že prvi termini: 16. junija drugi madžarski proti drugemu romunskemu, 18. ali 19. junija drugi jugoslovanski proti prvemu romunskemu, jugoslovanski tretji proti prvemu madžarskemu, jugoslovanski prvi proti tretjemu madžarskemu. 23. junija bodo povratne tekme.

s Akcijski odbor za ustanovitev Slovenske teniške zveze sklicuje za nedeljo, 26. maja, ob 10. v lovski sobi hotela »Orel« prvo konferenco zastopnikov slovenskega tenisa.

s V finalnem tekmovanju za naslov nogometnega prvaka države sta v četrtek na sporedu dve tekmi v Zagrebu: HASK—BSK in Gradjanski—Jugoslavija, tretja pa bo v Splitu med Hajdukom in Slavijo (S).

s Naši teniški igralci Punčec, Mitič, Pallada iz Zagreba ter Smerdu in Branovič s V tekmovanju za podonavski pokal, v katerem sodelujejo ligaški klubi Bata, Zak, Slavija (O) in Vojvodina, je v nedeljo Vojvodina doma premagala Slavijo (O) z 2:0 (1:0).

iz Beograda bodo odpotovali danes v Budimpešto, kjer bodo tekmovali za »Trophée E. 43«. Na sporedu so štiri singli ter dva double.

s Romunska B garnitura je premagala v Bukarešti B moštvo Madžarske z rezultatom 5:1 (3:1). Sodil je Zagrebčan Podubski.

Drobne novice

n Umrl je vnuk ministra dr. Andresa 7 letni Branko Cop po operaciji v Bologni. Pokojni je sin zagrebškega zdravnika in predsednika teniške zveze dr. Copa.

n Staro granato iz svetovne vojne je hotel raztopiti siromašen kmet iz okolice Niša, ker je potreboval jeklo za moliko. Približal se je ognju baš v trenutku, ko je granata eksplodirala ter ga popolnoma razrgala.

o Razpisana je služba cestarja na bano-vinski cesti II. reda št. 208 Smarino—Legen—Slovenji Gradec od km 0—4. Prošnje, ki morajo ustrezati predpisom čl. 2. uredbi o službenih razmerjih državnih cestarjev je treba s predpisanimi prilogami vložiti do 1. junija pri okrajnem cestnem odboru v Slovenjem Gradcu.

o Nesrečno naključje je zahtevalo pri razstreljevanju v rovu življenje 35 letnega rudarja Antona Urbajsa, zaposlenega v trboveljskem rudniku.

o Pomislj, da je v vsakem dinarju, ki ga daruješ za protijetični pokret, skrita lučka upanja v življenje za naše jetične bolnike! Darujte!

o Strašne smrti je umrl pismonošev sinček Janeček Tičev z Vaš nad Litijo. Zaspal je na peči, kjer je medtem njegova mati zakurila. Zbudil se je šele, ko je bil že ves opečen po životu. V bolnišnici je umrl.

o Truplo novorojenčka v vreči so našli v nekem gozdu nad Trbovljami. Tam je moral biti že dva dni, zadevo preiskujejo oblasti.

n Trgovinski in plačilni sporazum z Madžarsko, sklenjen 10. aprila, je objavljen v »Slubenem listu« od 15. maja.

n V Poljurcih pri Dževdželi v Južni Srbiji je umrl primorski rojak Pavle Marušić, brat bivšega bana v Ljubljani. Preden je osnoval primorsko naselbino v Južni Srbiji, je bival nekaj časa tudi v Mariboru.

n V kopalnici svojega stanovanja v Zagrebu se je obesila uradnica veterinarske fakultete Antonija Suknač, ker ji je grozila izguba službe.

n Vlak je povozil blizu Zagreba 17 letnega delavčevega sina Ivana Protulipca. Vzrok smrti preiskujejo oblasti.

n Združenje lekarnarjev je imelo vse-državni kongres v Zagrebu, ki zahteva v sprejeti resoluciji izpremembe v lekarniškem zakonu ter podaljšanje farmacevtskega študija na 8. semestrov.

n Večja skupina madžarskih avtomobilistov bo obiskala Subotico in Beograd. Med drugim se bodo podali tudi na Oplenac in Avalo.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Dražba, nekretnosti, dopolnjevanje in štetovniški oglasi din 1.— oo besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davka za enkratno obljavo stanejo din 2.—. Znesek za malo oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpelati v listu skupaj z naročilom ali pa oo poštni položnici na čekovni račun št. 11.400. Za vse pisane odgovore vrede malih oglasov se mora priložiti znamka za 8 din.



SLUŽBO IŠČE

MLADO DEKLE
išče zaposlitve za popoldanske ure. Vprašati Vetrinjska ul. 13. 3527-3

VAJENCI-(KE)

Sprejme se
KOVAŠKI VAJENEC
Gadi Vilko, kovač, Maribor, Slovenska ul. 26. 3524-4

STANOVANJE IŠČE

STANOVANJE
1 soba in kuhinja v mirnem prahu prostem kraju se takoj odda, mirni stranki. Tržaška cesta 88a. 3543-5

Čitajte „Večernik“

Opr. št. V R 1134/40

Dražbeni oklic

Dne 24. 5. 1940. ob 8. uri 30 prodajo se v Pobrežju, Aleksandrova cesta št. 104, sledeči predmeti: razno pohištvo, posteljnina, kuhinjska posoda in nakit.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri, med tem časom, pa se lahko ti predmeti ogledajo.

OKRAJNO SODIŠČE V MARIBORU,
dne 10. 5. 1940.

Oddam sončno
ENOSOBNO STANOVANJE
za 1. julij. Poizve se v trgovini Kosec, Betnavska 47. 3542-5

S 1. 6. se odda kompletno
TRISOBNO STANOVANJE
s kopalnico. Vprašati v stavbeni pisarni, Vrtna ul. 12. 3530-5

STANOVANJE
soba, kabinet s pritlikinami se s 1. junijem odda v Stritarjevi ul. 17. Maribor. 3526-5

STANOVANJE
dvosobno z vrtom se odda. Vprašati od 2. do 6. ure popoldne. Naslov v ogl. odd. Večernika. 3525-5

PREHRANA

Grem na
STANOVANJE IN HRANO
proti plačilu in pomoči pri delu. Ponudbe na ogl. odd. Večernika pod »16. junij«. 3539-7

SOBO ODDA

Oddam
MALO SOBO
s štedilnikom samostojni, čist, osebni. Slomškov trg 16c. 3522-8

LOKAL

VELIK PROSTOR
pripraven za avtogaražo ali delavnico se odda takoj. — Vprašati stavbena pisarna, Vrtna 12. 3529-10

POSEST

Proda se 30 joh mlajšega
SMREKOVEGA GODZDA
ob glavni cesti. Ponudbe pod »Pohorje« na ogl. odd. Večernika. 3536-11

V najem dam
HIŠO
z vrtom in njivo. Sp. Radvanje 52. Vprašati pri Stane Vi vod, mirzarstvo, Tezno 119. 3532-11

HIŠA
se proda, 2 sobi in kuhinja z vrtom, kapelico za 55.000 din Kapitala potrebno samo din 23.000. Pobrežje, Jesenska ul. 17. 3523-11

LEPA PRILIKA!
Zidnica v vinogradu blizu Jurkloštra, 2 uri od železnice in ceste, se odda takoj v najem mesečno 120 din. Soba pobelljena, s pečjo za kuhanje. Opravo je treba preskrbeti. V bližnjem gozdu velika volina. Poizve se pri ogl. odd. Večernika. 3540-11

DENAR

HRANILNE KNJIZICE
drž. vredn. papirje, valute prodane najbolje pri Bančno-kom. zavodu Maribor, Aleksandrova 40. Kupujte pri nas srečke drž. loterije. 2950-12

OBRT - TRGOVINA

Se vedno kupite dobro in po-ugodnih cenah

BLAGO ZA OBLEKE
plašče, svilo itd. v modni trgovini Josip Šraj, Maribor. 3450-13

BRITJE DIN 2.—
striženje din 4. Obiskujte cen-nejšo brivnico »Rapid«. Mel-ska c. 1. 2825-13

Pozor!

Pozor!

Pisarniške
potrebščine
U KNJIGARNIŠKO-
VNE ZADRUGE V
MARIBORU, ALE-
KSANDROVA C. 13
TELEFON 25-45

Pozor!

Pozor!

ŽENSKI KOTIČEK

POSTELJNE ODEJE

samo z belo vato, močno pre-šite, posteljno perilo, zglatni ki, tuhe, koe, madrace, lu-let, puh in perje po najnižji ceni. A. Stuhoc, Maribor, Stoi na ml. 5. 3328-18

ŽENITBE - DOPISI

Pri starejši
INTELEKTUALNI DAMI
(vdovi) dobri gospodinj in kuharici, z elegantnim stano-vanjem, dobi lep dom ngle-den starejši gospod v višem položaju ali pokojju. Ponudbe na ogl. odd. Večernika pod »Zelo dobro preskrbljen«. 3528-19

VOZILA

KROMPIR
bel, la., kresnik (Scimee-flocke), 1500 kg se proda. Do stavim na dom. Naslov v ogl. odd. Večernika. 3531-23

